

היום נלמד בעזרת ה':

חולין דף קלט

למדנו במשנה ששילוח הקן נוהג רק בעופות חולין ולא בעופות מוקדשין.

הני מוקדשין היכי דמי? איך מדובר? כלומר באיזה מקרה היינו חושבים שיש מצות שילוח הקן במוקדשין, והמשנה מחדשת לנו שאין מצוה?

אילימא דהוה ליה קן בתוך ביתו ואקדשיה: אם מדובר שהיה לו קן בתוך הבית והוא הקדיש את הגוזלים. וכי האם בכזה מקרה הוא בכלל חייב בשילוח הקן? והרי נאמר **"כי יקרא קן צפור"** דהיינו המצוה לשלח כשמצא קן במקרה, ולא כשהקן מוכן 'ומזומן' בתוך ביתו.

אלא דחזא קן בעלמא ואקדשיה: אלא מדובר שהוא ראה קן באיזה מקום, והקדיש אותו. אך האם הוא נעשה קדוש? והרי נאמר **"איש כי יקדיש את ביתו קדש"** ללמד שכמו ש'ביתו' של אדם הוא ברשותו, כך גם כל מה שהוא יכול להקדיש צריך להיות ברשותו, והוא לא יכול להקדיש דבר של הפקר.

אלא דאגבהינהו לאפרוחים ואקדשינהו והדר הדרינהו: אלא מדובר שהוא מצא את הקן, הגביה את האפרוחים וזכה בהם, ואז כשהם ברשותו הוא הקדיש אותם, ואחר כך הוא החזיר אותם לקן. ועל כך מלמדת המשנה שעכשיו הוא פטור מלשלח את האם.

דחיייה: האי אפילו בחולין וכו': אך בכזה מקרה הוא פטור אפילו בחולין מלשלח את האם, ואין חידוש במוקדשין. ככתוב במשנה לקמן **"נטל את הבנים והחזירין לקן, ואחר כך חזרה האם עליהן, פטור מלשלח"**. משום שברגע שהוא זכה באפרוחים הם כבר נחשבים ל"מזומן", וכאמור אין מצות שילוח במזומן.

אלא דאגבהינהו לאם ואקדשה והדרה: אלא מדובר שהוא הגביה את האם וזכה בה, והקדיש אותה, ואחר כך החזיר אותה על האפרוחים. ועל כך אומרת המשנה שאין מצות שילוח בקן הזה.

דחייה: **מעיקרא איחייב וכו':** אך גם זה לא יתכן! כי כבר בהתחלה כשהוא רצה לקחת את האם, הוא כבר התחייב לשלח אותה, עוד קודם שהקדיש אותה. ואם כן החיוב לשלח כבר לא פוקע ממנו גם לאחר ההקדש. וכפי שכתוב בבירייתא לגבי כיסוי הדם.

דתניא ר' יוחנן בן יוסף אומר: אם הקדיש חיה ואח"כ שחט אותה הוא פטור מלכסות את הדם שלה, כי אין מצות כיסוי הדם נוהגת במוקדשין. אבל אם שחט את החיה ואח"כ הקדיש אותה הוא חייב לכסות, משום שהוא כבר התחייב בכסוי לפני שהוא הקדיש אותה.

עד כאן הקושיא. והגמרא מביאה שני תירוצים דומים:

רב אמר במקדיש פירות שובנו ומרדו: מדובר באדם שהקדיש את הגזלות שבשוכר שלו למזבת, (דהיינו לקרבן עולה), ולאחר מכן הם גדלו 'ומרדו' בו ועזבו את הקן שברשותו, והלכו ועשו קן חדש במקום אחר וילדו שם גזלות. אם הם היו חולין, היתה מצות שילוח בקן החדש, משום שהוא כבר לא ברשותו. אבל בגלל שהוא הקדיש אותם כשהיו ברשותו, חל עליהם ההקדש, ועכשין אין מצות שילוח בקן החדש.

ושמואל אמר במקדיש תרנגולתו לבדק הבית: מדובר באדם שהקדיש את התרנגולת שלו לבדק הבית (שהגזברים ימכרו אותה ויקנו בכספה את צורכי בית המקדש), והיא ברחה מביתו והלכה ועשתה קן חדש וילדה שם אפרוחים. אין בקן החדש מצות שילוח.

👉 רב מעמיד דוקא בגזלות, כי הוא סובר שמדובר 'בקדושת מזבח' ורק גזלות ראויות לקרבן ולא תרנגולת. ואילו שמואל מעמיד דוקא בתרנגולת, כי הוא סובר שמדובר 'בקדושת דמים'.

שאלה: בשלמא שמואל לא אמר כרב: אמנם מובן מדוע שמואל לא אמר כמו רב. כי שמואל מעמיד דוקא באדם שהקדיש את העוף שלו לקדשי בדק הבית, כדי לחדש שאפילו עוף שהוקדש רק לבדק הבית (שהקדושה היא 'קדושת דמים' = קדושת שווי, ולא 'קדושת הגוף' = קדושה עצמית להיות קרבן), אין בו מצות שילוח

הקן. (והטעם שאין בו מצוה, כי צריך להביאו לגזבר). אבל לא מובן מדוע רב לא אמר כשמואל?

תשובה: אמר לך רב: דוקא גוזלות שהקדישן למזבח, כשהם מרדו בו וברחו, הקדושה שלהם לא פוקעת מהם, כי זו קדושה עצמית שנשארת בהם לעולם. ולכן אין מצות שילוח בקן החדש שלהם. אבל המקדיש תרנגולתו לבדק הבית, כשהיא בורחת ממנו הקדושה שלה פוקעת, (כי הגזבר של הקדש לא יכול לשלוט עליה והיא לא ברשותו). ולכן היא חייבת בשילוח בקן החדש.

ושמואל אמר: אבל שמואל סובר שגם תרנגולת שמרדה, נשארת בקדושת דמים שלה, משום שבכל מקום שהיא נמצאת בעולם, היא נחשב כאילו היא נמצאת ב'בי גזא דרחמנא' = בבית האוצרות של הקב"ה שכל העולם שלו, ככתוב "לה' הארץ ומלואה". ולכן היא לא יוצאת מרשות ההקדש, וממילא אין בה מצות שילוח.

רבי יוחנן וריש לקיש נחלקו באותה המחלוקת, איך לפרש את משנתנו. רבי יוחנן סובר כשמואל, וריש לקיש כרב:

וכן אמר ר' יוחנן במקדיש תרנגולתו לבדק הבית ומרדה. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש וכיון שמרדה פקעה ליה קדושתה! אמר ליה - בבי גזא דרחמנא איתא דכתיב "לה' הארץ ומלואה".

קושיא: ורמי דר' יוחנן אדר' יוחנן, ורמי דר' שמעון בן לקיש אדר' ש בן לקיש: יש סתירה בדברים של רבי יוחנן ממקום אחר, וכן יש סתירה בדברים של ריש לקיש.

דאיתמר מנה זה לבדק הבית: המקדיש מעות ואומר "מנה (= 100 זוז) זה לבדק הבית" והכסף נגנב או נאבד. לדעת רבי יוחנן הוא חייב באחריות על הכסף, עד שהכסף יבוא לידיים של גזבר ההקדש, וכל עוד לא הגיע לידיהו הוא חייב לשלם כסף אחר. ולדעת ריש לקיש הוא פטור מלשלם, כי היכן שהכסף נמצא הוא כאילו מונח באוצרו של הקב"ה. ואם כן הוא עדיין נמצא ברשות ההקדש.

קשיא דריש לקיש אדריש לקיש, קשיא דר' יוחנן אדר' יוחנן: כי לגבי המקדיש תרנגולת לבדק הבית אמר ריש לקיש שהקדושה פוקעת מהתרנגולת שברחה, ואילו לגבי המקדיש כסף אמר ריש לקיש שאם הוא נאבד הוא עדיין נשאר ברשות

הקדש. ואילו רבי יוחנן אמר לגבי תרנגולת שהקדושה לא פוקעת ממנה, ואילו לגבי כסף הוא אמר שכשהוא נאבד הוא חייב לשלם אותו.

תירוץ: דריש לקיש אדריש לקיש לא קשיא: כי רבי יוחנן היה רבו של ריש לקיש. ולגבי כסף, הוא אמר את דעתו לפני ששמע מרבי יוחנן רבו שהוא חולק עליו. ואילו לגבי תרנגולת הוא שינה את דעתו לאחר ששמע את דעת רבו.

אלא דר' יוחנן אדר' יוחנן קשיא: אבל על רבי יוחנן נשאר קשה! תירוץ: **דר' יוחנן אדר' יוחנן נמי לא קשיא:** בכסף מדובר שהוא אמר "הרי **עלי** מנה לבדק הבית" ואז זה **נדר**, ובנדר הוא מתחייב באחריות. ואז הכסף נאבד, וכשהפריש את הכסף החדש הוא אמר "מנה **זו** לבדק הבית", אך הוא עדיין חייב באחריותו בגלל שבתחילה התחייב בלשון "הרי **עלי**". אבל בתרנגולת מדובר שאמר "הרי **זו** לבדק הבית" ואז זו רק **נדבה**, ובנדבה הוא לא חייב באחריותה.

קושיא: מכלל דר"ש בן לקיש, אע"ג דאמר עלי לא מחייב! מהדברים עולה שרשב"ל שחלק בתחילה על רבי יוחנן (לפני ששמע את דעתו של רבי יוחנן). סבר בתחילה שאפילו שהקדיש את הכסף בלשון "הרי עלי" הוא לא חייב באחריותו! אך זה לא יתכן, כי אם זו נדבה הוא חייב באחריותה. כתוב בכרייתא הבאה:

והתניא. איזהו נדר, ואיזו היא נדבה? נדר האומר "הרי עלי עולה", נדבה האומר "הרי **זו עולה". ומה בין נדר לנדבה? נדר - מתה או נגנבה או שאבדה חייב באחריותה. נדבה - מתה או נגנבה או שאבדה אינו חייב באחריותה.**

תירוץ: אמר לך ריש לקיש: כל זה דוקא ב'קודשי מזבח' (כגון שהקדיש בהמה לקרבן עולה) שהבהמה מחוסרת הקרבה על המזבח, ולכן הוא עדיין חייב באחריותה עד שיביא אותה למזבח. אבל ב'קודשי בדק הבית' (כגון המקדיש כסף) הוא לא חייב באחריות על הכסף מכיון שאין בו הקרבה על המזבח. ואע"פ שעדיין לא הביא את הכסף לגזבר של הקדש, אין בזה חיסרון. כי בכל מקום שהכסף נמצא הוא נחשב כמונח באוצר ההקדש, והמקדיש בעצמו נחשב כמו 'גזבר' של הקדש.

קושיא: והתנן האומר שור זה: המקדיש את השור שלו למזבח ואמר 'שור זה עולה', או הקדיש את ביתו לבדק הבית ואמר 'בית זה קרבן'. אם מת השור או נפל

הבית ונהרס, הוא לא חייב באחריות. אבל אם אמר 'שור זה עלי עולה' או 'בית זה עלי קרבן', אם מת השור או נפל הבית הוא חייב לשלם את הכסף להקדש. וקשה על ריש לקיש שאמר שבכל מקום שהכסף נמצא הוא נחשב ברשות הקדש, כי אם כן מדוע אם אמר "הרי עלי" הוא חייב באחריות על הבית שנהרס?

תירוץ: הני מילי: כל מה שאמר ריש לקיש שחייב באחריות, דוקא כשמת השור או שנפל הבית, שאז הם לא נמצאים בעולם, ולכן הוא חייב לשלם את מה שנדר. אבל אם הם נמצאים בעולם כגון כסף שהקדיש לבדק הבית, וגנבו אותו, הוא פטור מלשלם, כי הכסף נמצא בעולם, ובכל מקום שהוא נמצא הוא מונח ברשות ההקדש (כי לה' הארץ ומלואה).

הגמרא מבארת שכל הדעות במחלוקת הנ"ל, מסכימות לגבי 'ערכין'. אדם האומר 'ערכי עלי' או 'ערך אדם פלוני עלי', חייב לשלם להקדש את הסכום הקצוב בתורה בפרשת ערכין, (סכום קצוב לפי מין ולפי גיל).

אמר רב המנונא: הכל מודים לגבי 'ערכין', שאפילו שהמערך אמר בלשון "עלי" הוא לא חייב באחריות על הכסף (אם הפריש את הכסף בשביל ההקדש ועדיין לא מסר אותו לגזבר של הקדש). והטעם, כי הוא לא יכול לומר בלשון אחר. כי איך הוא יאמר? אם הוא רוצה להעריך את עצמו ויאמר את המילה "ערכי" בלבד, לא מובן על מי היא הולכת? כלומר הוא לא אומר מיהו המתחייב להביא את הערך שלו להקדש! וכן אם הוא רוצה להעריך את חברו, ויאמר "ערך פלוני", הוא לא אומר מי מתחייב בזה!

מתקיף לה רבא: הוא יכול לומר "הריני בערכי" וכן "הריני בערך פלוני" בלי לומר "עלי".

ועוד: ועוד קושיא מהברייתא. אדם שרוצה לפדות את השדה שהקדיש מההקדש, משלם להקדש את שווי השדה, ככתוב בתורה "ונתן את הערך ביום ההוא קדש לה". ולכאורה מדוע כתוב שם לשון 'ערכין'?

והתשובה ללמד דין בערכין. והיינו, בגלל שמצאנו בהקדשות ומעשרות שניתן לחלל אותם על כסף ולהוציא אותם לחולין, ואם הכסף נגנב או נאבד הבעלים אינו חייב באחריות. ואם כן היינו חושבים שגם בערכין זה כך. כלומר מי שאמר 'ערכי עלי'

והפריש את הכסף הקצוב לו להקדש, אם הכסף נגנב או נאבד הוא לא חייב באחריותו. על כך תלמוד לומר בפסוק **"ונתן את הערכך"** ללמד שלגבי ערכין הכסף נחשב חולין עד שיבוא לידיים של הגזבר.

וקשה על רב המנונא שאמר שלגבי ערכין לכו"ע הוא לא חייב באחריות על הכסף.

אלא אי איתמר הכי איתמר: אלא, אומר רבא, צריך לומר שדברי רב המנונא נאמרו באופן אחר. להיפך! הכל מודים בערכין שאפילו שהוא לא אמר "עליו" הוא חייב באחריות על הכסף, כי נאמר **"ונתן את הערכך"** ללמד שהמעות חולין ביד המעריך עד שיבאו לידי הגזבר של הקדש.

*

למדנו במשנה - חומר בכסוי וכו':

הגמ' מביאה ברייתא בעניין שילוח הקן:

תנו רבנן: נאמר בתורה **"כי יקרא קן צפור לפניה בדרך בכל עץ או על הארץ..."**, מה לומדים מהמילים **"כי יקרא"**? תשובה: לפי שנאמר **"שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך"**, אולי יחפש בהרים ובגבעות כדי שימצא קן וישלח? (= **"שלח תשלח"** ב' פעמים משמע שהוא מצווה לחפש אחר המצוה הזאת עד שימצא) לכך נאמר **"כי יקרא"** דהיינו שהפסוק מדבר שאירע שהוא מצא קן, כלומר שאם מצא קן עליו לשלח אבל אינו מצווה לחפש קן.

קן מ"מ: מהמילה **"קן"** לומדים שהמצוה נוהגת אפילו באפרוח אחד או בביצה אחת. **"ציפור"** הכוונה טהורה ולא טמאה (= לקמן יבואר ש'עוף' משמעותו אפילו טמא, אבל **"ציפור"** משמעותה רק טהורה, לפי שאין ציפור טמאה). **"לפניה"** משמע ברשות היחיד, כגון בפרדס ובשדה שאינה משתמרת (= שלא קונה לו חצירו ואין זה "מזומן"). **"בדרך"** משמע גם ברשות הרבים. באילנות מנין? תלמוד לומר **"בכל עץ"**. בבורות שיחין ומערות מנין? ת"ל **"או על הארץ"**.

שאלה: **וכי מאחר שסופנו לרבות כל דבר**, א"כ מדוע התורה כתבה **"לפניה"** וכן **"בדרך"**? (= שהרי מהמילים **"בכל עץ או על הארץ"** אפשר ללמוד שהמצוה נוהגת בין ברה"י ובין ברה"ר).

תשובה: לומר לך, מה דרך שאין קנו בידך אף כל שאין קנו בידך: ללמד אותך שכשם שדרך שאין הקן שבה מזומן לך ואינו קנוי לך חייב בשילוח, אף כל מקום שאינו מזומן לך ואינו קנוי לך חייב בשילוח. מכאן אמרו, יונים מדבריות שקיננו בשוכך, ויוני עלייה שקיננו בטפיחין (= נותנים בחומה כמין קדרות קטנות, והם תאי שוכך), ובבירות (= בדירות ובמגדלים שבעיר), ואווזים ותרנגולים שמרדו וברחו מהבית וקיננו בפרדס (= שאין הקן שלהם בידך), חייב בשילוח. אבל אם לא מרדו אלא קיננו בתוך הבית, וכן יוני הרדסאות, פטור משילוח, כיון שהם קנויים לו ומזומנים לפניו.

עד כאן הברייתא. כעת הגמ' מבארת את הברייתא.

אמר מר: למדנו בברייתא הנ"ל – **מה דרך שאין קנו בידך אף כל שאין קנו בידך, וקשה**, מדוע צריך את הלימוד של "בְּדֶרֶךְ", והרי לומדים זאת מ"פִּי יִקְרָא" פרט למזומן (= שאם הקן בידך ומזומן לך פטור משילוח)?! ועוד קשה, מדוע התורה כתבה "לִפְנֵיךָ" והרי אנו מרבים כל מקום מ"אֵל עַל הָאָרֶץ"?

תירוץ: **אלא "לִפְנֵיךָ"** בא לרבות עופות שהיו שלך ואח"כ מרדו שחייבים בשילוח.

"בְּדֶרֶךְ" בא לרבות כדרכי יהודה **אמר רב**, שאם שטף הים את האילן והיה קן בראשו, חייב לשלח, כיון שגם ים נקרא "דרך", שנאמר "כֹּה אָמַר יְהוָה הַנּוֹתֵן בָּיִם דֶּרֶךְ".

קושיא: **אלא מעתה מצא קן בשמים:** א"כ וכי אם הוא מצא עוף נושא קן באוויר יהיה חייב לשלח כיון שנאמר "דֶּרֶךְ הַנֶּשֶׁר בְּשָׁמַיִם"?

תירוץ: **דרך נשר איקרי, דרך סתמא לא איקרי:** עוף הנושא קן באוויר נקרא 'דרך' נשר' ולא 'דרך' סתם, אבל ים נקרא 'דרך' סתם, כפי נאמר "הַנּוֹתֵן בָּיִם דֶּרֶךְ".

אמרי ליה פפונאי לרב מתנה, מצא קן בראשו של אדם מהו? אמר להם רב מתנה, נאמר בספר שמואל "וַיֵּרֶץ אִישׁ בְּנֵימָן מִהַמְעֶרְכָּה וַיָּבֹא שְׁלֵה בַיּוֹם הַהוּא וּמִדְּיוֹ קָרְעִים וְאֶדְמָה עַל רִאשׁוֹ", למרות שהיא בראשו עדיין היא נקראת 'אדמה', כלומר שהרי לא נאמר 'ועפר על ראשו', ומכך שלא השתנה שמה מאדמה לעפר משמע שגם האדם נחשב כחלק מהאדמה, וכיון שנאמר בשילוח הקן "עַל הָאָרֶץ" הרי שגם ראשו של אדם בכלל זה.

עוד שאלו אותו בני פפואי:

משה מן התורה מנין? כלומר היכן נרמז בתורה לפני שמשה בא, שבעתיד יבוא משה? תשובה: שנאמר בספר בראשית "לא ידון רוחי באדם לעולם **בְּשָׁגֶם** הוא בְּשָׁר **וְהָיוּ יָמָיו מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה**", "בְּשָׁגֶם" גימטרייה 'משה', "וְהָיוּ יָמָיו מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה", כלומר עתיד לבוא משה שיחיה מאה ועשרים שנה.

המן מן התורה מנין? היכן רמוז בתורה המעשה עם המן? תשובה: שנאמר "וַיֹּאמֶר מִי הַגִּיד לָךְ כִּי עִירָם אֶתָּה **הָמָן הָעֵצִי** אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לְבַלְתִּי אֶכֶל מִמֶּנּוּ אֶכְלֶתָ", דהיינו שהמן יתלה על העץ.

אסתר מן התורה מנין? תשובה: שנאמר "וְאֶנְכִי הַסֵּתֶר אֶסְתֵּיר פָּנֵי בָּיִם הוּא עַל כֵּל הָרָעָה אֲשֶׁר עָשָׂה", דהיינו שבימי אסתר יהיה הסתר פנים ויהיו צרות רבות ורעות.

מרדכי מן התורה מנין? כלומר היכן רמוז גדולת מרדכי בתורה? תשובה: שנאמר "וְאֶתָּה קַח לָךְ בְּשָׂמִים רֹאשׁ **מֶרְדֳּכָי**", והתרגום הוא 'מירא דכיא' שהוא דומה ל'מרדכי', ו'מירא דכיא' הוא ראש לכל הבשמים, וכך מרדכי היה ראש לצדיקים ואנשי כנסת הגדולה.

*

למדנו במשנה - ואיזהו שאינו מזומן... אבל אם קננו בבית וכן יוני הרדסיות פטור משילוח:

ר' חייא ור' שמעון חד תני הדרסיות אחד תני הרדסיות: אחד היה גורס במשנה 'יוני הדרסיות', ואחד היה גורס במשנה 'יוני הרדסיות'. הגורס 'יוני הרדסיות', זה על שם הורדוס המלך שהוא התחיל לגדל יונים כאלה, והגורס 'יוני הדרסיות' זה על שם מקומם.

אמר רב כהנא: אני ראיתי את בני בניהם של אותן יוני הורדוס, והיו עומדות שש עשרה שורות, כל שורה ברוחב מיל, והיו קוראות 'אדוני אדוני'. החתה אחת מהן שלא היתה קוראת 'אדוני אדוני' כחברותיה. אמר לה חברתה שוטה בלא ראות! תאמרי גם את 'אדוני אדוני' כמונו! ענתה לה אותה יונה, סומא! תאמרי את 'קירי בירי'! כלומר לאותו שאת קוראת 'אדון' הוא עבד, לפי שהורדוס היה בתחילה עבד

של בית חשמונאי, ואחר כך מרד בהם והרג אותם ונעשה מלך. באו עבדים שנשארו מעבדי הורדוס, והביאו את אותה יונה ושחטה.

אמר רב אשי, אמר לי רבי חנינא: מה שאמר רב כהנא שראה את אותן יונים שעשו כך, הם סתם דברי רוח, שהרי לא יתכן שהיונים דיברו ביניהם כך.

קושיא: **מילין סלקא דעתך?!** וכי הם 'דברי רוח'? והרי רב כהנא אמר שהוא ראה זאת, ואם כן בוודאי שכך היה!

אלא אימא במילין: כוונתו של רבי חנינא שאותן יונים דיברו ביניהם על ידי כשפים.

*

למדנו במשנה - עוף טמא פטור מלשח:

מנה"מ, א"ר יצחק: לומדים זאת מהפסוק "כִּי יִקְרָא קוֹן צִפּוֹר לְפִנֵּיךָ", אם היה כתוב "עוף" היה משמע לנו בין טהור ובין טמא, שהרי מצאנו שהתורה קוראת 'עוף' גם לעוף טהור וגם לעוף טמא - "כָּל עוֹף טָהוֹר תֹּאכְלוּ", "וְכָל שֶׁרֶץ הָעוֹף טָמֵא הוּא לָכֶם", אבל לא מצאנו שהתורה קוראת 'ציפור' לציפור טמאה אלא רק לציפור טהורה.

קושיא: **תא שמע:** נאמר בתורה לגבי איסור עשיית ע"ז "תִּכְבֵּית כָּל צִפּוֹר כָּנָף", דהיינו שלא לעשות ע"ז בדמות ציפור. לכאורה "צפור" הכוונה בין טהורה בין טמאה, שהרי מסתבר שהתורה אסרה לעשות גם דמות ציפור טמאה, ו"כנף" הכוונה לחגבים. נמצא שיש ציפור טמאה!

תירוץ: **לא:** "צפור" הכוונה לטהורה, "כנף" לרבות עוף טמא וחגבים.

קושיא: **ת"ש:** נאמר בתהלים "וְהִלֵּלוּ אֶת שֵׁם ה'... הַחֵיָה וְכָל בְּהֵמָה רֹמֵשׁ וְצִפּוֹר כָּנָף", לכאורה "צפור" הכוונה בין טהורה בין טמאה, שהרי גם ציפורים טמאות מהללות את שם ה', ו"כנף" בא לרבות חגבים. נמצא שיש ציפור טמאה!

תירוץ: **לא:** "צפור" הכוונה לטהורה, "כנף" לרבות עוף טמא וחגבים.

קושיא: **תא שמע:** נאמר בתורה לגבי החיות שנכנסו לתיבה "כָּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף", -

מאי לאו כדמקשינן: כלומר כפי שהקשינו מקודם שלכאורה "צפור" הכוונה בין טהורה בין טמאה, שהרי גם ציפורים טמאות נכנסו לתיבה, ו"כנף" בא לרבות חגבים. נמצא שיש ציפור טמאה!

תירוץ: לא כדמשנינן: כלומר כפי שתירצנו מקודם, "צפור" הכוונה לטהורה, "כנף" לרבות עופות טמאים וחגבים.

קושיא: תא שמע: נאמר בספר יחזקאל "וְאַתָּה בֶּן אָדָם... אָמַר לְצִפּוֹר כָּל כָּנָף", **מאי לאו כדאקשינן, לא כדשנינן:** כנ"ל.